

รายงานพัฒนารูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ (PEPAS)

โดยใช้สื่อประสมชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพ
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

Creative Cooperative Teaching Model Development Report using a
collection of learning materials Development of life to care for health
Health Education and Physical Education Learning Subject Group
Secondary school year 2

นัยนา ศิริมูล¹

Naiyana Sirimul

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนปากช่อง 2 อำเภอปากช่อง สังกัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากการจับสลากห้องเรียนระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง เป็นการทดลองใน ปีการศึกษา 2563 ใช้เวลาในการทดลอง 40 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) รูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 50 ข้อ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ 10 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การคำนวณหาประสิทธิภาพ (E1/E2) ค่าร้อยละ (P) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (Dependent Samples t - test)

¹ โรงเรียนปากช่อง 2, E-mail: krunuy.1973@gmail.com

Pakchong 2 School

ผลการศึกษารูปได้ว่า

1. รูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ (PEPAS) โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพ มีองค์ประกอบดังนี้ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการสอน และการประเมินผล รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ 5 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 ชี้แจงเตรียมบทเรียน (Preparation and explain) ชั้นที่ 2 นำสอนเนื้อหา (Educate to content) ชั้นที่ 3 จัดกิจกรรมฝึกฝนเรียนรู้สู่ทีม (Practice learning to the team) ชั้นที่ 4 นำไปใช้และตรวจสอบ (Apply and check) และชั้นที่ 5 สรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม (Summary lesson and evaluate group performance) โดยรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 80.31/82.68 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 พบว่าผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพกลุ่ม สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับพอใจมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18

คำสำคัญ: รูปแบบการสอน ร่วมมือ สื่อประสม

Abstract

The objectives of the study were to 1) To develop and determine the effectiveness of a creative collaborative teaching model using a combination of learning materials to develop life to care about health, health and Physical Education Department of Mathayomsuksa II students.2) To compare students' learning achievement of Mathayomsuksa II Students before and after learning with a creative collaborative teaching model using a combination of learning materials to develop life to care about health, health and Physical Education Department of Mathayomsuksa II students.3) to study satisfaction of Mathayomsuksa II Students with a constructively cooperative teaching model. Using a creative collaborative teaching model using a combination of learning materials to develop life to care about health, health and Physical Education Department of Mathayomsuksa II students. The sample

were 35 Mathayomsuksa 2/1 students for Academic Year 2020 at PakChong 2 School, PakChong District, under the jurisdiction of NakhonRatchasima Provincial Administrative Organization. They were selected through cluster random sampling technique from classroom lottery. The duration of the experiment. It was an experiment in the academic year 2020 which took 40 hours The research instrument were 1) a creative collaborative teaching model. Using a mix of learning materials for life development toward health-conscious, 2) learning management plans, 3) 50 achievement tests, and 4) 10 satisfaction questionnaires. Data analysis. The statistics used for data analysis are: Efficiency (E1 / E2), Percentage (P), Mean ($\bar{x}$), Standard Deviation (SD), and Dependent Samples t - test.

The results of the study were as follows.

1. Creative collaborative teaching style By using a collection of media, a series of learning and development of life towards health care It consists of the following components: principles, objectives, teaching process, and evaluation. The developed teaching-learning model has 5 steps of creative collaborative teaching process: Step 1 explains and prepare lessons, Step 2 teaches content, Step 3 organizes learning activities for teams, Step 4 applies and checks. and step 5 summarizes the lesson and evaluates the group work by a creative collaborative teaching model For Mathayom 2 students, the value is 80.31/82.68, which is higher than the set threshold of 80/80.

2. The results of the comparison of learning achievement before and after using the creative cooperative teaching model by using a collection of media, a series of learning and development of life towards health care, health education and physical education learning subject group Secondary school year 2/1 found that learning outcomes after school were higher than before. statistically significant at the .05 level

3. Student's satisfaction with creative collaborative teaching style by using a collection of media, a series of learning and development of life to focus on group health Knowledge of health education and physical education Secondary school year 2/1 had satisfaction at a very satisfied level. The mean is 4.18.

Keywords : model, collaborative, mixed media

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) มีเจตนารมณ์เพื่อมุ่ง พัฒนาชีวิต ให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นใน การปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้ มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่า ทัน แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนา ประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.2554) สอดคล้องกับนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมี คุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถ ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมโลกได้อย่างสันติ(กระทรวงศึกษาธิการ. 2551) และสอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกายความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและ เป็นพลโลก โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551) การศึกษา ทั้งหมดล้วนเอา “วิชา” เป็นตัวตั้ง ไม่มีการศึกษาเพื่อให้เข้าใจตัวเองและเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformation) การศึกษาทุกระดับทุกประเภท ควรมีการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักใจตนเองและ พัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น โดยมีทางเลือกหลายๆ ทาง ถ้าการศึกษาทำได้ดังนี้การศึกษาจะเป็นเครื่องมือ สร้างสุขและสันติภาพ (ประเวศ วะสี, 2547 : 20)

สุขศึกษาและพลศึกษา เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้เพราะ การมีสุขภาพที่ดีเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ประการแรกของคนไทยที่รัฐบาลได้กำหนดไว้เป็น นโยบายและมาตรการในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถยืนหยัดอย่างไทยใน ประชาคมโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต การจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษาซึ่งมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพการป้องกันโรค การส่งเสริม การพัฒนา สุขภาพ และการบริหารจัดการชีวิตเพื่อดำรงสุขภาพที่ดีอันเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งในการดำเนินชีวิตที่ สมดุล ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ อันเป็นองค์ประกอบของการมีสุขภาพที่ สมบูรณ์ โดยการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เข้าใจธรรมชาติของชีวิต เห็นคุณค่าของตนเองและ ผู้อื่นเพื่อการปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งในด้านการป้องกัน การส่งเสริม และการดำรงไว้ซึ่ง การมีสุขภาพที่ดีอย่างถาวรทั้งของตนเอง ครอบครัว และชุมชน

จากการที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนโรงเรียนโรงเรียนปากช่อง 2 ได้ทำการวิเคราะห์สภาพปัญหา และข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอนร่วมกับคณะครูในโรงเรียนวิชาสุขศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 2 เด็กนักเรียนยังขาดเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่ไม่ทันสมัย ข้อมูลต่างๆไม่เป็นปัจจุบัน และปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครูยังไม่หลากหลาย ไม่มีวิธีการสอนที่ทันสมัยที่น่าสนใจ นักเรียนขาด

คุณลักษณะการใฝ่รู้ใฝ่เรียนและคุณลักษณะที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด

รูปแบบการเรียนการสอน เป็นขั้นตอนในการดำเนินการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียน การสอนนั้นบรรลุเป้าหมาย ซึ่งมีนักวิชาการและนักการศึกษาให้ความหมายเกี่ยวกับรูปแบบการเรียน การสอน หมายถึง กระบวนการที่เป็นลำดับขั้นตอนที่ใช้สำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียน การสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่างๆ โดยประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญใน การเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ ที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามจุดมุ่งหมายที่ กำหนดไว้ (Saylor and others, 1981 : 271 ; Joyce and Weil, 1996 : 7 ; ทิศนา แคมมณี, 2553 : 222 และ วัชรภา เล่าเรียนดี, 2553 : 257)ถึงแม้ว่าในปัจจุบันมีรูปแบบการเรียน การสอนที่มี ประสิทธิภาพมากมายให้ผู้สนใจเลือกใช้ตามความเหมาะสมอยู่แล้ว แต่เนื่องจากทุกรูปแบบ การเรียน การสอนที่พัฒนาขึ้นหรือวิธีสอนแบบต่างๆไม่สามารถนำมาใช้พัฒนาผู้เรียนได้ทุกๆ ด้าน รูปแบบการ เรียนการสอนที่ใช้กันมาโดยตลอด ไม่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ตลอดเวลา จึง ต้องมีการประยุกต์ใช้ ดัดแปลงให้สอดคล้องกับเป้าหมาย หรือมีการพัฒนารูปแบบที่ เหมาะสมขึ้นมา ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จอยซ์ และ เวลล์ (Joyce and Weil, 1996) ที่กล่าวถึงการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน คือ การจัดรูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับ ผู้เรียน หลักสูตร และ สังคม โดยอาจเน้นในด้านเนื้อหาวิชา ความสามารถเฉพาะ คุณลักษณะของ ผู้เรียน สังคม และความ ต้องการของผู้เรียนหรือนั้นเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการสอนเป็นแนวทางใน การสอนของครูเพื่อช่วยพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ผู้วิจัยศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้หลากหลาย อาทิ การจัดการเรียนการสอนคอนสตรัคติวิสต์ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ การจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD และการจัดการเรียนรู้เทคนิค CIPPA

ผู้วิจัยเห็นว่าการนำเสนอสื่อประสม (Multimedia) มาใช้เป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ ศึกษาและสร้างความรู้ด้วยตนเองก่อนจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนตาม ความสามารถความถนัดและศักยภาพของตนเอง โดยคำนึงถึงหลักการของความแตกต่างระหว่างบุคคล นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน โดยการนำเสนอสื่อที่หลากหลาย บทเรียนด้วยภาพ เสียง และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน

ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันที่ต้องเน้นการจัดการจัดกิจกรรม ให้สอดคล้องกับผู้เรียนเน้นการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการเรียน แบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งที่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์สนองตอบเจตนารมณ์ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ทั้งยังเป็นการพัฒนา

ประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป ส่งผลให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้ในอนาคต

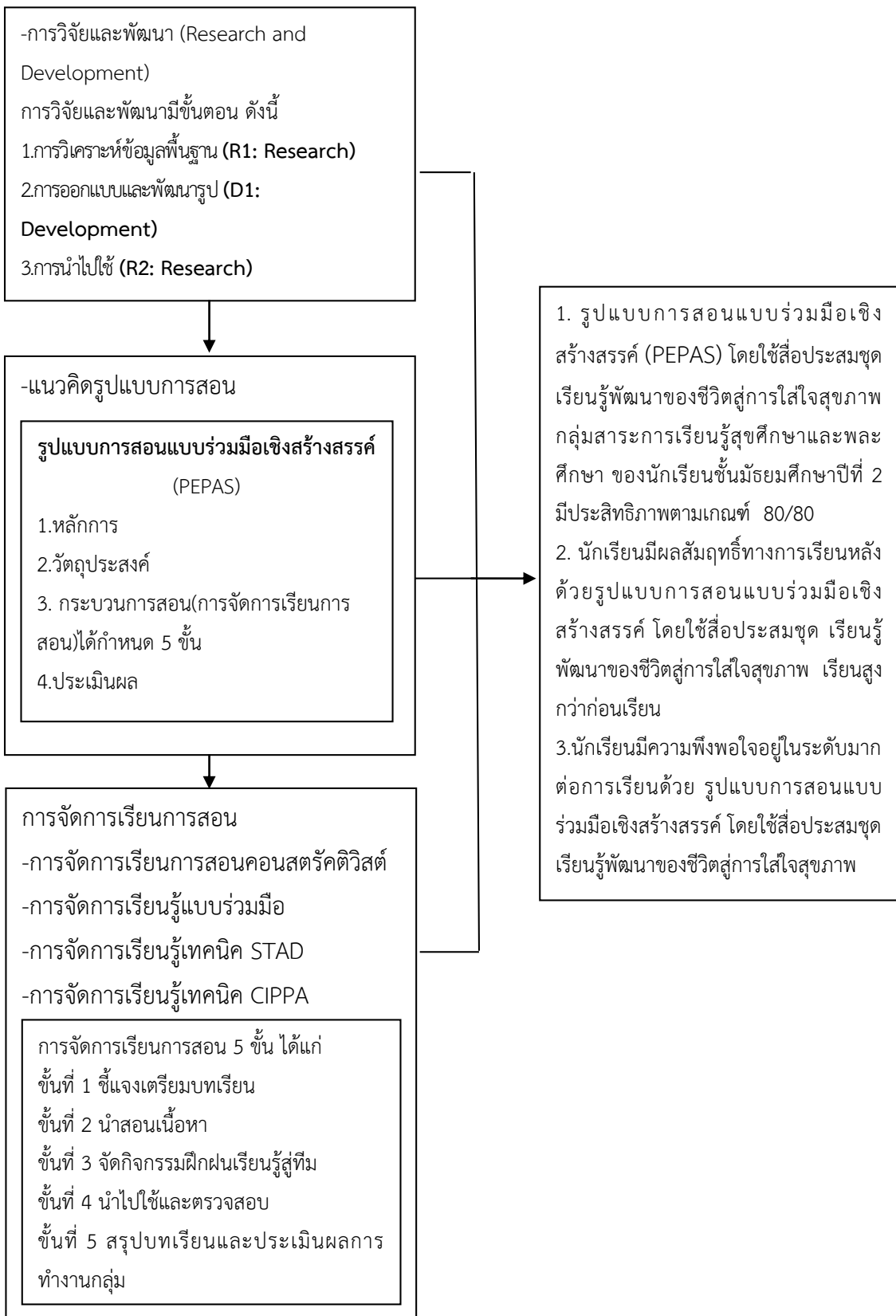
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสมชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสมชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสมชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สมมุติฐานการวิจัย

1. รูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสมชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสมชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่ได้เรียนด้วย รูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสมชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวทางการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้วิธีดำเนินการวิจัยเพื่อการพัฒนา รูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตรที่ใช้ในการพัฒนา รูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (Analysis) ดำเนินการดังนี้

- 1.วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหา
- 2.วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐานปี 2551กลุ่มสาระวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา
- 3.ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา
  - แนวคิดการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนคอนสตรัคติวิสต์
  - การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
  - การจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD
  - การจัดการเรียนรู้เทคนิค CIPPA
- 4.ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสื่อประสม
- 5.กรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (Design and Development) ดำเนินการดังนี้

1.ร่างรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีองค์ประกอบดังนี้ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการสอน และการประเมินผล

กระบวนการสอน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ชี้แจงเตรียมบทเรียน (Preparation and explain) ขั้นที่ 2 นำสอนเนื้อหา (Educate to content) ขั้นที่ 3 จัดกิจกรรมฝึกฝนเรียนรู้สู่ทีม (Practice learning to the team) ขั้นที่ 4 นำไปใช้และตรวจสอบ (Apply and check) และขั้นที่ 5 สรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม (Summary lesson and evaluate group performance)

- 2.สร้างแบบสอบถามประเมินร่างรูปแบบ
- 3.ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 4.ทดลองใช้รูปแบบกระบวนการสอน

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (Implementation: I) ดำเนินการดังนี้

1. นำรูปแบบกระบวนการสอนไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
  - ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน
  - ใช้รูปแบบกระบวนการสอน
  - ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

2.สรุปผล

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (Evaluation: E) ดำเนินการดังนี้

1. นักเรียนประเมินผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. สรุปรายงานผลการทดลอง นำเสนอรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์(PEPAS)

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ (PEPAS) โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพ มีองค์ประกอบดังนี้ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการสอน และการประเมินผล รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ชี้แจงเตรียมบทเรียน (Preparation and explain) ขั้นที่ 2 นำสอนเนื้อหา (Educate to content) ขั้นที่ 3 จัดกิจกรรมฝึกฝนเรียนรู้สู่ทีม (Practice learning to the team) ขั้นที่ 4 นำไปใช้และตรวจสอบ (Apply and check) และขั้นที่ 5 สรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม (Summary lesson and evaluate group performance) โดยรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 80.31/82.68 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 พบว่าผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพกลุ่ม สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับพอใจมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพของ รูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ (PEPAS) โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 80.31/82.68 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 โดยวัตถุประสงค์เฉพาะที่สามารถนำไปใช้แล้วตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ การยกร่างและพัฒนารูปแบบกระบวนการสืบเสาะแสวงหาความรู้ (M4E) มีการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่นำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนา ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ พ.ศ.2551 รวมถึงหลักสูตรสถานศึกษา และวิเคราะห์ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนจะกำหนดหน่วยการเรียนรู้ ขอบข่ายเนื้อหา ย่อย และจุดประสงค์การเรียนรู้ จึงทำให้เนื้อหาของชุดกิจกรรมที่กำหนดขึ้น มีเนื้อหาที่สอดคล้องกัน เรียงลำดับ ความยากง่าย ซึ่งการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบสอดคล้องกับการวิจัยและพัฒนา ตามแนวคิด ADDIE Model ของครุส (Kruse: 2012) การพัฒนารูปแบบการสอนของของ Joyce & Weil (1996, pp. 2-4) ,ทีศนา แคมมณี (2558, หน้า 222) ได้กล่าวว่า เป็นลักษณะหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ที่ใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มุ่งพัฒนาทางเลือกหรือวิธีการใหม่ๆ เพื่อใช้ในการยกระดับคุณภาพงานหรือคุณภาพชีวิตการวิจัยและพัฒนา เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีการพัฒนาต้นแบบนวัตกรรม (หมายถึงสื่อ/ สิ่งประดิษฐ์ หรือวิธีการ) แล้วมีการทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบคุณภาพในเชิงประจักษ์ ทั้งนี้นวัตกรรมที่นำมาทดลอง คือ ปฏิบัติการ (Treatment) หรือตัวแปรต้น โดยมี ดัชนีชี้คุณภาพ มีขั้นตอน 4 ขั้นตอน 1.การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2. การออกแบบและพัฒนารูป 3. การนำไปใช้ และ 4. การประเมินผล ในการพัฒนารูปแบบการสอนที่จะพัฒนาขึ้นโดยศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบจากนักการศึกษาหลายท่าน อาทิ Joyce & Weil (1996, pp. 2-4) Anderson (1997, p. 521) ทีศนา แคมมณี (2558, หน้า 222)

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังทดลองรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังทดลองมีคะแนนสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สุขศึกษาและพลศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อธิบายได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการสอน 5ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ชี้แจงเตรียมบทเรียน ขั้นที่ 2 นำสอนเนื้อหา ขั้นที่ 3 จัดกิจกรรมฝึกฝนเรียนรู้สู่ทีม ขั้นที่ 4 นำไปใช้และตรวจสอบ และขั้นที่ 5 สรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายควบคู่กับการพัฒนา

โดยสังเคราะห์จากหลากหลายแนวคิดเชื่อมโยงให้ได้รูปแบบการสอนขึ้น กระบวนการที่มีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่หลากหลายโดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนได้รับข้อมูลหรือแบบอย่างที่ต้องการและ ชัดเจนจากตัวอย่างหรือต้นแบบ ได้แก่ ครู และสื่อต่างๆ เพื่อให้ นักเรียนได้จดจำและเป็นแบบอย่าง ที่ ถูกต้องจึงส่งผลให้ผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับขวัญชัย ชำนาญ และคณะ (บทคัดย่อ : 2559) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 พบว่าแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3)วัตถุประสงค์ของรูปแบบ การ เรียนการสอน 4) กระบวนการเรียนรู้มี 6 ขั้นตอน ดังนี้ 4.1) ขั้นตอนเตรียมความพร้อม 4.2) ขั้นตอน กระตุ้น 4.3) ขั้นตอนปฏิบัติ4.4) ขั้นตอนการสรุป 4.5) ขั้นตอนประยุกต์ใช้ และ 4.6) ขั้นตอนตรวจสอบ 5) บทบาท ครู 6) บทบาทผู้เรียน 7) บรรยากาศการเรียนรู้ 8) สื่อและแหล่งเรียนรู้และ 9) การประเมินผล 3. ผลการ ใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่21 นำมาทดลองใช้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพล ศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมนักเรียนมีความพึงพอใจระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.18 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ ด้านเนื้อหา ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและบรรยากาศในการเรียนรู้ และ ด้านการวัดและ ประเมินผล ตามลำดับซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการสอน 5ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ชี้แจงเตรียมบทเรียน ขั้นที่ 2 นำสอนเนื้อหา ขั้นที่ 3 จัดกิจกรรมฝึกฝนเรียนรู้สู่ทีม ขั้นที่ 4 นำไปใช้และ ตรวจสอบ และขั้นที่ 5 สรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในแต่ละขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน นักเรียนมีความพึงพอใจในการ สถานการณ์ปัญหาที่มีความ เหมาะสมกับเนื้อหา และสัมพันธ์กับสถานการณ์ในชีวิตจริงความรู้ที่ได้สามารถนำไปพัฒนาตนเอง สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและเชื่อมโยงกับวิชาอื่นๆ ได้เป็นอย่างดีการจัดลำดับ ของเนื้อหาเป็นไปอย่างมีระบบและมีขั้นตอนชัดเจนได้รับความรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์ สอดคล้องกับ วอลเลอร์สแตน (Wallerstein, 1991, pp 156) กล่าวว่า การสำรวจความคิดเห็นเป็นการศึกษาความรู้สึก ของบุคคล กลุ่มคนที่มีต่อสิ่งหนึ่งแต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใดๆออกมา โดยการพูด การ เขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อ การวางนโยบายต่างๆ การเปลี่ยนแปลง นโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงระบบงานรวมทั้งในการฝึกหัดการทำงานด้วยเพราะจะทำให้การดำเนินการ ต่างๆเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามความพอใจของผู้ร่วมงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ครูจะต้องมีความเข้าใจองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน เนื้อหาในแต่ละประเด็นก่อนนำรูปแบบที่จะมอบหมายงานให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้ มีทักษะการเรียนรู้ ตลอดจนเข้าใจความเกี่ยวข้องสัมพันธ์เชื่อมโยงของแต่ละประเด็นเหล่านั้น สิ่งสำคัญอีกประการ คือ ครูต้องการทำหน้าที่เป็นหนึ่งในแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเสริมแรงแก่นักเรียนตลอดทุกขั้นตอนของการเรียนรู้

1.2 การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม ชุด เรียนรู้พัฒนาของชีวิตสู่การใส่ใจสุขภาพ ครูจะต้องสร้างสถานการณ์ที่ทำทนายเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ค้นคว้าหาความรู้มาเพิ่มเติม ที่รวมทุกประเด็นที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะต่างๆในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างของผู้เรียน

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียน

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษา. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ขวัญชัย ช้วนา และคณะ. (2559). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**. งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.)
- ทิตนา แคมมณี. (2545) **รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- _____. (2545). **ศาสตร์การสอน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2558). **ศาสตร์การสอน (พิมพ์ครั้งที่ 19)** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2547). **การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ. (2555). **สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง**. ใน **ไพฑูริย์**
- สินลาร์ตัน (บรรณาธิการ). **เพื่อความเป็นเลิศของการครุศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2553). **การนิเทศการสอน สาขาหลักสูตรและการนิเทศ**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บริษัทสถาตาไพ์ลิเคชั่น จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- Anderson, T. P. (1997). **Using models of Instruction**. In C. R. Dills and A.J. Romiszowski (eds.), *Instructional development paradigms*. Englewood Cliffs, NJ : Education Technology Publications.
- Arend, B. (1999). **Practical instructional design: Applying the basics to your online course**. Available from http://leahi.kcc.hawaii.edu/org/tcon_99/papers_aewnd.html June 21st 2017.
- Joyce, B., & Weil, M. (1996). **Model of Teaching** (3rd ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Cole, Peter G., and Chan Lorna K.S. (1987). **Teaching Principles and Practice**. New York: Prentice Hall
- Kruse, K. (2013). **Instructional design**, [Online]. from <http://www.cognitivedesignsolutions.com/Instruction/LearningTheory.htm>. Retrieved March 14, 2012
- Saylor, J.G., W. Alexander and A. J. Lewis. (1981). **Curriculum Planning for Better Teaching and Learning**. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Wallerstein, I. (1991). **Geopolitics and Geoculture Essays on the Changing World System**. Great Britain : University Press.